

अनुसूचित जाती उपयोजना अंतर्गत अनुसूचित जाती/
नवबौद्ध शेतक-यांना शेतीसाठी अर्थसहाय्य
देण्याची योजना सन २००८-०९ मध्ये
राबविण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

कृषि पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक :- विधयो १६०८/प्र.क्र. १००/४अ
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०००३२.
दिनांक :- २१ एप्रिल, २००९

संदर्भ :-

- १) शासन निर्णय, कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
क्रमांक विधयो १६०८/प्रक्र १००/४अ, दिनांक १६ ऑक्टोबर, २००८.
- २) शासन शुद्धिपत्र समक्रमांक दिनांक २६ नोव्हेंबर, २००८ व दिनांक २१ जानेवारी, २००९

प्रस्तावना :-

दारिद्र्य रेषेखाली असणा-या अनुसूचित जाती /नवबौद्ध शेतक-यांचे उत्पन्न वाढवून त्यांना दारिद्र्य रेषेवर आणण्यासाठी कृषि विभागामार्फत विशेष घटक योजना १९८२ पासून राज्यामध्ये राबविण्यात येत आहे. अनुसूचित जाती/नवबौद्ध शेतक-यांचे शेतीचे उत्पादन वाढवून त्यांच्या उत्पन्नात वाढ करण्यासाठी अनुसूचित जाती/नवबौद्ध शेतक-यांना शेतीसाठी अर्थसहाय्य देण्याची योजना सन २००८-०९ मध्ये सुधारित स्वरूपात राबविण्यास व त्याकरीता रुपये ८५२८.०८ लाख (रुपये पंच्याऐंशी कोटी, अठ्ठावीस लाख, आठ हजार फक्त) खर्चास संदर्भांकित दिनांक १६ ऑक्टोबर, २००८ च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात आली. या योजनेअंतर्गत जमीन सुधारणा, निविष्ठा पुरवठा, पीक संरक्षण औजारे /शेतीची सुधारीत औजारे, बैलगाडी, बैलजोडी, रेडेजोडी, इनवेल बोअरिंग, जुनी विहीर दुरुस्ती, पाईपलाईन व पंपसेट, नवीन विहीर, शेततळे, परसबाग, ठिबक/तुषार सिंचन संच पुरवठा अशा १३ घटकांचा समावेश आहे. सदर शासन निर्णयान्वये १३ घटकांमधील नवीन विहीर, बैलजोडी/ रेडेजोडी यापैकी एकाच घटकाचा/बाबीचा लाभ अनुज्ञेय ठेवण्यात आला होता. त्याचप्रमाणे बैलजोडी/रेडेजोडी या घटकाची अनुदान मर्यादा रु. १५०००/- वरून रु. ५०,०००/- करण्यात आली होती. तथापि त्यामध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

अनुसूचित जाती/नवबौद्ध शेतक-यांचे शेतीचे उत्पादन वाढवून त्यांच्या उत्पन्नात वाढ करण्यासाठी अनुसूचित जाती/नवबौद्ध शेतक-यांना शेतीसाठी अर्थसहाय्य देण्याची योजना सन २००८-०९ मध्ये १३ घटकांसह सुधारित स्वरूपात राबविण्यास व त्याकरीता रुपये ८५२८.०८ लाख (रुपये पंच्याऐंशी कोटी, अठ्ठावीस लाख, आठ हजार फक्त) खर्चास संदर्भांकित दिनांक १६ ऑक्टोबर, २००८ च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात आली. या योजनेअंतर्गत जमीन सुधारणा, निविष्ठा पुरवठा, पीक संरक्षण औजारे /शेतीची सुधारीत औजारे, बैलगाडी, बैलजोडी/रेडेजोडी, इनवेल बोअरिंग, जुनी विहीर दुरुस्ती,

पाईपलाईन व पंपसेट, नवीन विहीर, शेततळे, परसबाग, ठिबक/तुषार सिंचन संच पुरवठा अशा १३ घटकांचा समावेश आहे. त्यामधील नवीन विहीर, बैलजोडी/रेडेजोडी या घटकाचा लाभ घेतलेल्या लाभार्थींना त्याव्यतिरिक्त अन्य घटकांचा लाभ अनुज्ञेय नव्हता. बैलजोडी/रेडेजोडीकरीता अनुदान मर्यादा रु. ५०,०००/- एवढी निश्चित करण्यात आली होती. तथापि प्रत्यक्षात योजना राबविताना अनुदान मापदंड हे राज्यात चालू असलेल्या सर्व समांतर योजनांशी मिळतेजुळते असणे आवश्यक असल्याकारणाने बैलजोडी/रेडेजोडी या घटकाची अनुदान मर्यादा याद्वारे रु. ३०,०००/- अशी निश्चित करण्यात येत आहे. बैलजोडीची किंमत स्थानिक बाजारानुसार वेगवेगळी असल्या कारणाने शेतक-यांच्या उपलब्ध जमीन धारणेनुसार त्याला आवश्यक असलेली बैलजोडी/रेडेजोडी रु. ३०,०००/- पेक्षा कमी किंमतीत उपलब्ध झाल्यास, तसेच नवीन विहीर यासाठी अनुदानाची कमाल मर्यादा रु. १.०० लाख असली तरी विहीर खोदाईसाठी खर्च कमी झाल्यास, खर्चाच्या मर्यादे इतकेच अनुदान त्याला देय असेल. विहीरीची सवलत न घेणा-या अन्य लाभार्थींना एकूण रु. ५००००/- या मर्यादेत असणा-या अन्य घटकांचा लाभ घेता येईल. विहीर वगळता कोणत्याही घटकांची एकूण किंमत रु. ५००००/- च्या वर जाणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.

२. सदर योजना संदर्भाकित दिनांक १६ ऑक्टोबर, २००८ मधील शासन निर्णयातील अटीनुसार तसेच नमूद कार्यपद्धती अनुसरून त्यासोबतच्या परिशिष्ट (दोन) व (तीन) नुसार तसेच संदर्भाकित दि. २६/११/०८ च्या शुद्धिपत्रानुसार राबविण्यात यावी.

३) या योजनेवरील खर्च सन २००९-१० करीता खालील लेखाशिर्षांतर्गत मंजूर असलेल्या तरतुदीतुन भागविण्यात यावा.

लेखाशिर्ष :-

मागणी क्रमांक डी-३
२४०१ पीक संवर्धन
८०० इतर खर्च ,
८०० (दोन) पंचवार्षिक योजनेंतर्गत योजना
राज्य योजनेअंतर्गत योजना
विशेष घटक योजना ,
(००) (०३) दारिद्र्य रेषेच्या वर आणणेसाठी अनुसूचित जाती
उपयोजनेंतर्गत शेतक-यांना अर्थसहाय्य, (२४०१ १११४)
३३ अर्थसहाय्य

४ मंजूर निधीचे जिल्हा परिषदांना वाटप करण्यास कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

५. हा शासन निर्णय सामाजिक न्याय विभाग, व विशेष सहाय्य विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ७२६/विघयो १, दिनांक ९/२/२००९ व दिनांक २४/३/२००९ अन्वये दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६.. सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २००९०४२११३३६४३००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने.

(वि मा बिबलकर)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन
कृषि पशुसंवर्धन दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

प्रति,

आयुक्त कृषि , महाराष्ट्र राज्य पुणे.
संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, पुणे (१० प्रतीसह)
सर्व विभागीय आयुक्त,
संचालक, समाज कल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.
सदस्य सचिव, जिल्हा निवड समिती,
सर्व संचालक/सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, पुणे
सर्व विभागीय कृषि सह संचालक
जिल्हाधिकारी व सदस्य सचिव, जिल्हा नियोजन समिती (सर्व)
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व अति. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी
सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
व्यवस्थापकिय संचालक, महाबीज अकोला
सर्व कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद
विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, सर्व जिल्हे
जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हापरिषद सर्व
महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर
महालेखापाल महाराष्ट्र ह (लेखा परिक्षा) मुंबई /नागपूर
अधिदान व लेखा अधिकारी मुंबई
सामाजिक न्याय विभाग मंत्रालय मुंबई -३२ कार्यासन विधयो १ (५० प्रती)
सर्व सहसचिव/उपसचिव/अवरसचिव/कार्यासन अधिकारी, (कृषि) कृषि व पदुम विभाग
ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग मंत्रालय मुंबई ३२
सहसंचालक(विधयो) कार्यालय संचालक, समाज कल्याण, संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे १
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
वित्त विभाग व्यय -१ मंत्रालय, मुंबई -३२
नियोजन विभाग, मंत्रालय मुंबई - ३२,
मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव,
मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव,
निवड नस्ती._